BRZI PREGLED

Latinski naziv: *Rosa canina* L.

Cvatnja: najčešće svibanj/lipanj - srpanj

Dozrijevanje: od polovice rujna do listopada

Razmak sadnje: 3,8-4,0 m između redova; 1,0-1,5 m u redu

Broj sadnica: oko 2.000/ha; u gušćem sklopu do oko 3.000/ha

Rodnost: prvi značajniji rod od 3. godine; puni rod nakon 4-6 godina

Prinos: kreće od 2-3 kg po sadnici, otprilike 5.000 kg/1 ha

Preventiva

- Birati osunčane položaje i dobro pripremiti tlo prije sadnje
- Saditi na pravilan razmak kako bi grm bio prozračan
- Izbjegavati navodnjavanje kišenjem
- Redovito održavati nasad, a oboljele dijelove iznositi iz nasada

BERBA I KORIŠTENJE

Šipak se bere ručno ili strojno. U ručnoj berbi jedan radnik može ubrati približno 4-6 kg ploda na sat.

Tehnologija nakon berbe

- Za duže čuvanje plodovi se suše na temperaturi ne višoj od 50°C.
- Berbu planirati kada su plodovi obojeni i pogodni za preradu, prije omekšavanja.

Proizvodi od divlje ruže

- čaj
- marmelada i džem
- sirup, sok i pasta
- liker, rakija i desertno vino
- ulje iz sjemenki
- džem i liker od latica

Literatura:
Zoran Šindrak, Tomislav Jermić, Ksenija Grđan, Lovorka Baričević, Divlje ruže: važnost, uporaba i uzgoj
Savjetodavna služba/MPŠR, Uzgoj šipka, edukacijska prezentacija: Divlja ruža, mr. sc. Marija Ševar
www.agroklub.com/hortikultura/ekoloski-uzgoj-sipka

Autori:
Nikolina Štedul, dipl. ing. agr., Tanja Lasić Jašarović, dipl. ing. agr., mr. sc. Željkica Oštrkapa-Međurečan, Marija Petir, dipl. ing. agr.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

DIVLJA (PASJA) RUŽA

Rosa canina L.

savjetodavna.mps.hr

Najznačajnija i najsvestranija vrsta porodice Rosaceae. Ovaj listopadni grm ističe se svojom ljepotom i prilagodljivošću različitim okruženjima, te posjeduje ukrasnu, ekološku, kulinarsku, a naročito ljekovitu vrijednost. Njegova sposobnost da uspijeva na oranicama u živicama i teglama, čak i u nepovoljnim klimatskim uvjetima, zajedno s njegovim snažnim terapeutskim i kozmetičkim svojstvima, učinila ga je neophodnom biljkom u voćarstvu.

Divlja ruža raste u grmu 2 do 3 m visine, čitav grm je obrastao oštrim i prema dolje savijenim bodljikama.

Listovi su neparno perasti, a listići jajastog oblika i oštro nazubljeni.

Cvjetovi su blijedoružičaste ili gotovo bijele boje, ugodna mirisa.

Plodovi su jajastog oblika, svijetlocrveni, iznimno bogati vitaminima i mineralima te sadrže veliki broj tvrdih sjemenki. Usplođe ploda je kiselkasto-slatka okusa.

PODIZANJE NASADA

Ekološki uvjeti za uzgoj

Klima - preferira umjerenu ili atlantsku klimu, te osunčane položaje. Korijen divlje ruže je dubok i otporan, što joj omogućuje da preživi suše i vrlo niske temperature, čak i ekstremne do -20°C

Nadmorska visina - može rasti od razine mora do nadmorske visine iznad 1500 metara

Tlo - uspijeva u dobro dreniranim, po mogućnosti neutralnim i donekle plodnim tlima, iako je vrlo tolerantna na siromašna ili vapnenasta tla

Tlo i priprema

- Prije sadnje obaviti analizu tla
- Tlo preorati, razrahliti površinski sloj te potanjurati/frezati za lakšu sadnju
- Zreli stajnjak dodati u trake ili sadne rupe, prema stanju tla

Sadnja

- Sadnja se obavlja u jesen ili rano proljeće
- Koristiti zdrave, dobro razvijene sadnice iz rasadnika
- Sadnicu prikratiti na 12-15 cm od tla; korijen po potrebi osvježiti prikraćivanjem
- Nakon sadnje obvezno zaliti, zagrnuti i dobro ugaziti humak

Tehnološki naglasak - dobro pripremljeno tlo i ujednačen sadni materijal važni su za kasniju rodnost i održavanje nasada.

Divlja ruža najčešće se uzgaja kao otvoreni grm. Potporni stupovi uglavnom nisu potrebni.

3,8-4,0 m	između redova
1,0-1,5 m	u redu
oko 2.000/ha	standardni sklop
4-6 god.	do punog roda

Njega nasada

- Prve dvije godine kultivirati nasad radi suzbijanja korova
- Od treće godine međuredni prostor zatravniti te malčirati ili kositi minimalno dva puta godišnje
- Gnojidbu u proizvodnji prilagoditi analizi tla i stanju nasada
- Navodnjavanje je obvezno nakon sadnje

Rodno drvo i rezidba

- Divlja ruža rodi na jednogodišnjim mladicama koje rastu na dvogodišnjim i trogodišnjim granama.
- Rezidbom održavati prozračan grm: uklanjati stare, slabe i oštećene izdanke te skratiti grane radi lakše berbe. Za ručnu berbu preporuča se zimski rez kojim se na svakom glavnom ogranku ostavi 10-15 rodnih izbojaka. Rezidba biljaka u nasadima u kojima se provodi mehanizirana berba može se provoditi kosilicom za živicu koja je montirana na traktor. Takva se rezidba provodi svake druge godine u rano proljeće kako bi se grm orezao sa strana i na vrhu.

Pomlađivanje - kada rodnost počne opadati bez obzira na način berbe, biljke se skraćuju na 5-10 cm od tla, obično je to svakih 8-10 godina.

ŠTETNI ORGANIZMI U UZGOJU

Bolesti – Ovisno o varijetetu, divlju ružu mogu napasti hrđa, pepelnica, pjegavosti lista, siva plijesan te bakterijske i virusne bolesti. Primjerice, Rosa canina 'Laxa' često je već u prvoj godini uzgoja zaražena uzročnikom hrđe *Phragmidium mucronatum.*

Štetnici – Divlju ružu mogu napasti lisne uši, grinje, ružina osa šiškarica, malinin cvjetar te različite vrste štetnih gusjenica. Plodove često oštećuje voćna muha *Carpomya schineri.*

Suzbijanje štetnih organizama

Zbog ograničenog broja registriranih sredstava za zaštitu bilja, u uzgoju divlje ruže posebnu pozornost treba posvetiti primjeni preventivnih i nekemijskih mjera zaštite. To uključuje agrotehničke, mehaničke i fizikalne mjere, a prema potrebi mogu se primijeniti i biostimulatori te pripravci dopušteni u ekološkoj proizvodnji.

